

TV-dokumentaren foreldet før NRK2 sendte: Forskerne snudde 180 grader

Denne teksten ble først publisert som bloggpost på <http://einarflydal.com> den 15.02.2016.

NRK2 viste søndag 14.2. en foreldet tysk dokumentar om mobiltelefoner og helsefare: Filmen ble laget på tysk i 2014. Det vitenskapelige hovedvitnet, forskeren Alexander Lerchl, Universitetet i Bremen, har siden den tid gjort en akademisk helomvending. Men ikke nok med det: Sjekker vi litt nøyere, ser vi at hele filmens balanserte form tipper over – i retning av helsefaren:

I filmen går Alexander Lerchl svært kraftig ut mot forskere som påstår at forskningen deres viser helseskader fra mobilstråling. Det har han gjort i flere år. Men våren 2015 publiserte han resultatene

Måling av stråling mot modell av hodet (illustrasjon fra dokumentaren)

fra et meget stort forsøk med 1500 rotter som han selv hadde ledet, og slo fast at det uten tvil ble skapt helseskader av strålingen rottene ble utsatt for.¹ - Vi snakker selvsagt om strålingsnivåer godt under grenseverdiene for mennesker, og vi snakker om kreftsvulster i hopetall i lunge og lever, og om lymfekreft og andre skader som får forskerne til å anta at det er stoffskifteskader som ligger bak, skapt av eksponeringen for elektromagnetiske felt.

Hadde denne forskeren blitt intervjuet på ny da man oversatte filmen til engelsk i 2015, ville nok innholdet blitt motsatt: Han ville slått fast at slike helseskader er påvist, slik han gjør i artikkelen.

«The Hidden Dangers of Mobile Phones» av Nanje de Jong-Teuscher og Claus U. Eckert, er altså en dokumentar som må tas med en teskje salt, eller kanskje to, i alle fall hva gjelder møtet med denne forskeren, Alexander Lerchl, og en sterk røst i stråleforskningen i Europa over en del år.

Filmen er forøvrig svært balansert i tonen og i fortellingen, og ingen kan hevde at de som frikjenner mobilene fikk dominere:

Den presenterer oss riktignok for en måletekniker som mener alt er greit så lenge grenseverdiene er overholdt, og en søvnforsker som ikke finner søvnforstyrrelser. Men vi får også møte forskere (Isabelle Baldi og Gaëlle Coureau, Olle Johansson, Lennart Hardell) som finner at mobilbrukere etter en tids bruk har større sjanse for visse typer svulster i hodet og andre helseskader. Vi møter en kjent fransk medisiner (Dominique Belpomme) med eget institutt som har behandlet over 1.200 el-overfølsomme i tillegg til andre som er ekstra følsomme for andre miljøgifter, og oppfatter deres plager som en spesiell form for utviklet allergi.² Og så får vi møte en elektroingeniør som måler eksponering i hus til hjelp for dem som trenger å redusere eksponeringen, vi møter en arkivar og et par el-overfølsomme – en som plages i leiligheten sin og en som lever i «eksil» i fjellene, fordrevet av «elektrotåka».

Dokumentaren gir meg likevel en følelse av at balansen er av det slaget man lagde den gangen før klimakrisens gjennombrudd: Da måtte man for nøytralitetens skyld alltid servere begge syn, selv om det ene bare tilhørte en liten fraksjon som tviholdt på et syn som det massive flertall er kommet til må være feil.

Så falt altså en god del av bunnen ut før den engelske versjonen var ferdig og NRK2 sendte

programmet: Kronvitnet Alexander Lerchl, som sørget for likevekten, skiftet posisjon.

Hva så med de andre forskerne i programmet som fant at det ikke kunne påvises helseskader?

Søvnforskeren som fortalte at hun ikke fant noen virkninger på søvnen, var Heidi Danke-Hopfer, ved Charité-sykehuset i Berlin. Jeg finner henne igjen med en rekke forskningspublikasjoner i den store databasen for medisinsk forskning, PubMed. Hun har forsket både på elektrosjokk, bestemte nervefunksjoner, og på mulige søvnforstyrrelser fra ulike mikrobølgebaserte radiosystemer: GSM, WCDMA og TETRA.

Hennes nyeste publikasjon forteller imidlertid noe ganske annet³: Jo, den forteller at forstyrrelser av søvnens *hovedmønster* - hun sier altså ikke noe om andre deler av søvnen - viser seg å variere betydelig mellom individer når de eksponeres for elektromagnetiske felt i radiofrekvensområdene for GTSM 900 og WCDMA/UMTS. Videre forteller den at hos 90% av de undersøkte fant man virkninger på søvnen fra bestrålingen på én eller flere av de parametrene man målte på, og at minst 13% hadde virkninger på alle de åtte parametrene man målte på. (Og selvsagt var strålingen under grenseverdiene.)

Altså har hun «tatt en Lerchl» hun også: Hun har nå kommet til en stikk motsatt konklusjon enn den hun sto for i dokumentaren.

Biologen Gunde Ziegelberger i det statlige tyske Strålevernet er også forsker, eller nå vel snarere en slags forskningskontrollør og -administrator. Hun mente man burde stole på komiteene som gjennomgår forskningen for å se om grenseverdiene bør revideres. - Tenk for en overraskelse! Den som har sett litt på hvordan disse komiteene arbeider, har forstått hvorfor konklusjonene blir slik de blir: «Ingen behov for å revidere. Bare behov for mer forskning.» Målsetting, medlemmer og mandat designes slik at dette blir konklusjonen. Man tar med noen alibi, men sørger for at de ikke får noen påvirkning på utfallet. Dessverre, dette er et tøft spill.⁴

Gunde Ziegelberger er én av tolv ansatte i det tyske strålevernet som gjennomgår forskning på feltet og bestiller nye utredninger når de mener at noe bør belyses nærmere. Hun fortalte at den tyske stat hadde brukt 17 millioner Euro på 54 nye forskningsprosjekter fra 2002 til 2008. Det vil si, forklarte hun, næringen hadde betalt halvparten. Og alle prosjektene har konkludert med at der ikke kunne påvises noen helseskader.

Javel, men der er altså mange prosjekter som faktisk finner helseskader, og det at noen forskere IKKE finner en sammenheng – hva enten de prosjektene er 54 eller 5.400, må vike når andre faktisk finner en sammenheng og deres funn både henger godt sammen med andres funn, har plausible forklaringer, og kan eller er blitt gjentatt, og man ikke påviser feil ved undersøkelsen. Det er slik forskningsmetode er.

Prosjektet som Alexander Lerchl publiserte i 2015, er ett av disse prosjektene som feller alle de prosjektene som ikke finner noe, så dette prosjektet kan Gunde Ziegelberger i alle fall ikke ta til inntekt for det synet. Tvertimot: *Dersom det står, faller alle de femtifire andre.*

Og det samme gjelder altså den siste publikasjonen til søvnforskeren var Heidi Danke-Hopfer: Den feller alle de andre.

Og mer kan det vel ikke være å si om den saken. Annet enn at NRK2 burde sjekke bedre neste gang. For slik skapes falske virkelighetsbilder.

Einar Flydal, 16.02.2016

1 Lerchl A, Klose M, Grote K, Wilhelm AF, Spathmann O, Fiedler T, Streckert J, Hansen V8, Clemens M: Tumor promotion by exposure to radiofrequency electromagnetic fields below exposure limits for humans. *Biochem Biophys Res Commun.* 2015 Apr 17;459(4):585-90. doi: 10.1016/j.bbrc.2015.02.151. Epub 2015 Mar 6.

-
- 2 Noe som er helt i tråd med biomedisineren Martin L. Palls forklaring på el-overfølsomhet som analog til multipl kjemisk allergi. Se hans foredrag i Litteraturhuset i Oslo, fra 48'49": https://youtu.be/_Up8bqiJN2k?list=PLxN0FXcbI3DGWuwYqB5GDAAZAg7fdWiyB
  - 3 Danker-Hopfe H, Dorn H, Bolz T, Peter A, Hansen ML, Eggert T, Sauter C,; Effects of mobile phone exposure (GSM 900 and WCDMA/UMTS) on polysomnography based sleep quality: An intra- and inter-individual perspective, Environ Res. 2016 Feb;145:50-60. doi: 10.1016/j.envres.2015.11.011. Epub 2015 Dec 6.
  - 4 Jeg har forsøkt å beskrive dette i en tidligere bloggpost: <http://einarflydal.com/2015/04/28/museumsvokternes-ekspertutredninger-jakt-pa-sorter-svaner-uten-klær-pa/>